

Het belang van netwerken, ook voor jongeren

Of: hoe netwerken de profiel- en studiekeuze leuker en gemakkelijker maakt

Ing. Miriam Notten betoogt hoe jongeren hun reeds bestaande en nog uit te breiden netwerk kunnen inzetten voor studie- en profielkeuze.

door Miriam Notten

Wist u op jonge leeftijd wat u wilde worden? Waar u goed in was? Leerlingen uit het voortgezet onderwijs maken op jonge leeftijd een profiel- en studiekeuze. Die is, zoals u als begeleider weet, niet altijd meteen gemaakt. Door het netwerk erbij te betrekken wordt kiezen leuker én gemakkelijker. Zijn leerlingen zich bewust van de hulp die er in hun eigen netwerk verscholen zit? En hebben ze de kennis en vaardigheden om dat netwerk verder te ontwikkelen en te benutten? In opdracht van de VO-raad ontwikkelde La Red (specialist in 'Netwerkend Werken') in 2014 'de

N-factor', een lespakket speciaal voor leerlingen uit het voortgezet onderwijs, om de loopbaan- en 21st-century-skill-netwerken verder te ontwikkelen.

Het lijkt misschien een open deur, maar we kunnen veel meer bereiken als we samenwerken. Er zit enorm veel hulp in het netwerk verscholen; hulp waar je gemakkelijk toegang toe kunt krijgen, mits je in je relaties blijft investeren. Iedereen heeft sociaal kapitaal. Iedereen onderhoudt relaties met anderen. Ook de jonge kiezers uit het voortgezet onderwijs hebben in hun jonge jaren al een heel netwerk opgebouwd. Dit netwerk zal automatisch groter worden naarmate ze ouder worden, maar diverser wordt het niet automatisch. Leerlingen zullen bewust aan hun netwerk moeten bouwen en het moeten onderhouden om uiteindelijk relaties te hebben die passen bij hun doelen.

Divers genoeg?

De N-factor leert leerlingen te kijken naar hun eigen netwerk en laat ze ontdekken dat er in verschillende hoeken informatie op te vragen is over de studie- en loopbaankeuze. Ook leert het leerlingen te beoordelen of hun netwerk divers genoeg is. Het is heel logisch dat je geneigd bent om contacten op te bouwen met mensen die op je lijken qua levensstijl, voorkeuren en interesses. Maar het is des te beter om relaties op te bouwen met mensen die van je verschillen, omdat die mensen je toegang kunnen geven tot nieuwe werelden en andere personen die je nog niet kent. Ook leren leerlingen waar de kans het grootst is om mensen te vinden die ze zoeken en ontwikkelen ze vaardigheden om de opgedane contacten te onderhouden en te benutten.

Voorbeeld van een docenteninstructie

Lesbrief 1: Een netwerk? Heb ik dat ook?

Om de leerlingen bewust te maken van de hulp die er in het netwerk verscholen zit, kun je als mentor, docent of loopbaanbegeleider verschillende scenario's met de leerlingen doorlopen. Leg de leerlingen bijvoorbeeld het volgende scenario voor en nodig ze uit om te bedenken welke vormen van hulp ze in dit scenario nodig kunnen hebben. Schrijf de voorbeelden op het bord.

Scenario

Het is zomervakantie. Je ouders gaan twee weken op vakantie. Je mocht kiezen of je thuis wilde blijven of mee zou gaan. Je koos ervoor om thuis te blijven, zodat je nog wat extra geld kon verdienen voor je eigen vakantie. Tijdens de vakantie van je ouders ben je alleen thuis. Je hebt nog geen vakantie werk gevonden.

Voorbeelden die leerlingen kunnen noemen zijn:

- Wie gaat me introduceren bij een leuk vakantiebaantje?
- Waar kan ik gaan eten als ik niet elke dag zelf wil koken?
- Hoe kom ik naar de sportclub of naar (uit)wedstrijden?

Lespakket de N-factor

Het lespakket de N-factor bestaat uit 7 lesbrieven en is volledig zelfstandig uit te voeren door docenten, mentoren en loopbaanbegeleiders met behulp van de docentenlesbrieven. De lesbrieven zijn kosteloos te downloaden vanaf de website van La Red: www.lared.nl/la-red-consultancy/lessen-de-21st-century-skills/. Ook de netwerkthermometer vind je daar.

Door met anderen over de mogelijke profiel- en studiekeuzes te praten, leren leerlingen te benoemen wat ze wel en niet willen en waar ze wel en niet voor open staan. Ze ontdekken dat het netwerk veel meer biedt dan een direct antwoord op een vraag. Delen geeft de leerling inspiratie of een richting voor hoe hij zijn zoektocht het beste kan aanpakken. Zelfs het delen van vage plannen met relaties in het netwerk is waardevol in de zoektocht van studiekeuzers (maar ook voor netwerkvragen in het algemeen). Het delen geeft anderen de ruimte te reageren en antwoorden te geven, in de breedste zin van het woord. Dat 'praten' en het stellen van de juiste vragen vergt veel oefening en reflectie!

'Leerlingen zullen bewust aan hun netwerk moeten bouwen'

Netwerkthermometer

Wil je weten hoe uw leerlingen tegen hun netwerk en netwerkgedrag aankijken? Laat ze dan eens de netwerkthermometer invullen. De netwerkthermometer bestaat uit 42 stellingen, onderverdeeld in vier kwadranten:

1. Hoe groot en divers is je netwerk?
2. Hoe goed kan je netwerk je helpen?
3. Wat kun je en doe je om nieuwe mensen te leren kennen, contact te houden en hulp te vragen?
4. Hoe vind je het om bezig te zijn met je netwerk en om te netwerken?

Per stelling moet de leerling aangeven in hoeverre de stelling op hem/haar van toepassing is. Elk antwoord heeft een waarde. Op deze manier kan er een gemiddelde score per onderwerp berekend worden. De uitkomst van de netwerkthermometer biedt een mooie aanleiding om in gesprek te gaan met de leerling over (de ontwikkeling van) het netwerk, de kwaliteit van het netwerk en zijn of haar netwerkgedrag. Bovendien geeft het de mogelijkheid om te peilen op welke gebieden de leerling zich nog kan ontwikkelen en in hoeverre er behoefte is om de lesbrieven van het lespakket de N-factor toe te passen.

Ing. A.M.S. (Miriam) Notten is expert op het gebied van sociaalkapitaalmanagement en veelgevraagd inspirator voor workshops, masterclasses, lezingen en dagvoorzitterschappen

